

Ha Teosinte és Mv 255 beszélni tudna . . .

Születésnap visszatekintés és jövőtervezés

Közel 1 milliárd tonna kukorica terem világszerte napjainkban, ráadásul hektáronként a legtöbb kalóriát ez adja az emberiségnek. E növény mintegy 184 millió hektáron folyó termesztésétől várjuk a takarmányozás, a táplálkozás, az energiaszektor, de még a csomagolóipar megreformálását is. A hajdani Teosinte-t, azaz a kukorica 10 ezer évvel ezelőtti őstét valószínűleg fel sem ismernénk egy képzeletbeli fajtasorban, azóta ugyanis a tudomány és az innováció a kukoricanevelésben is hatalmasat alkotott. És ebben nagy szerepe volt és van a 25. születésnapját ünneplő Bázismag Kft.-nek.

Egy születésnap mindig jó lehetőség az összegzésre, az újragondolásra és a tervezésre is. – A Bázismag Kft. 25 éve aktív szereplője a hazai vetőmagpiacnak, és a fajtatulajdonosi szerepet felvállalva törekszik a magyar hibridkukorica-nemesítés eredményeinek piaci realizálására – foglalta össze dr. Oross Dénes ügyvezető igazgató a Martonvásáron folyó munkát a fővárosi Gerbeaud-ban tartott ünnepség alkalmával.

Az indulás, azaz a rendszerváltást követő időszak rendkívül gyors változásokat eredményezett a vetőmagok piacán: a fajtatulajdonosok aktivitása megnövekedett, keleti vetőmagpiacunk összedőlt, a vetőmagüzemekkel rendelkező nagy gazdaságok marketingerejét pedig a fajtatulajdonosok kezdték átvenni. Kirajzolódott a főként bérmunkára alapozott magyar hibridkukorica vetőmag-előállítás valósága. Közel egy évtizeddel később az összeolvadások és cégfelvásárlások következtében a hazai nemesítést elnyomta a gyorsan bővülő külföldi kínálat. A piac mérete ugyan alig változott, de a termékfejlesztés felgyorsult, s bár a martonvásári hibridek száma jelentősen megnőtt, a piaci részarány tovább csökkent.

Amikor már új stratégia kell

Mivel a hibridkukorica meglehetősen homogén termék, a piac megkövetelte a megkülönböztetést, aminek pedig legjobb eszköze a márka. A Marton Genetics márkához új arculatot teremtettek, és elindították a martonvásári nemesítésű hibridkukoricát többletértéket teremtő útján. Azóta a piaci részarány csökkenése megállt, majd növekedésnek indult, és ma már megközelíti a teljes magyar kukoricapiac 7%-át. Az itthoni sikerek mellett pedig az export is fellendült: ma már hét országba szállítanak vetőmagot.

Felhők még vannak

Ha a vetőmagtermelés és a mezőgazdasági kutatás kevesebb kézben összpontosul, a világ élelmiszer-ellátása fokozottan érzékenyvé válik a piaci manőverezés szeszélyeire. A vetőmagszektorban látható koncentráció épp ezért aggodalommal tölt el számos gazdasági szereplőt, fajtatulajdonost, termeltetőt és termelőt, de a biodiverzitásért aggódó biológust is.

A koncentráció folytán a kisebb területen termesztett növények „árván” maradhatnak, nemesítésükre kevés forrás jut(hat). Pedig az éghajlati és talajviszonyok, a mezőgazdasági helyzetek és a végfelhasználói tevékenységek nagyfokú és egyre növekvő sokfélesége miatt különféle fajokra és fajtákra van szükség. A fenntarthatóbb mezőgazdaság szükségességében egyetért a szakma „apraja és nagyja”, de az irányról már megoszlanak a vélemények. Egyesek a modern módszerek, különösen a biotechnológia mellett kardoskodnak, míg mások a több kisgazdaság és gazdálkodó részvételével történő növénynevelés mellett érvelnek.

Sokan támogatják a génmérnökség módszerét, mivel néhány értékes tulajdonságot így gyorsabban lehet növényekbe bevinni, ezáltal hatékonyabban lehet kezelni egyes mezőgazdasági, élelmezési és éghajlati problémákat. Mások ennek a közvetlen vagy közvetett környezetvédelmi, egészségügyi és társadalmi-gazdasági kockázatait hangsúlyozzák.

Öveket becsatolni: az időutazás folytatódik!

A születésnap köszöntők közben olyan elvárások, feladatok is megfogalmazódtak, mint a nemesítői „utánpótlás” programok indítása, az állami kutatás-fejlesztési háttér és a vetőmagpiaci igények összehangolása, vagy a közhasznú és a profitorientált tevékenységek közötti együttműködés fejlesztése. A gyakorlatban dolgozók kihallani vélték az öntözésfejlesztés, a hatékony hazai vetőmag-felügyeleti és fajta-elismerési rendszer kiépítésének szükségszerűségét is.

A gluténérzékenységet kiküszöbölő, alapanyaga a jövő polimergyártásának, lebomló sebvarró cérnaként pedig múlt része lehet szervezetünknek is... és terem... és terem pl. a címben emlegetett Mv 255 is.

Boldog születésnapot!

Sándor Ildikó